

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 228.

V Ljubljani, v petek 3. oktobra 1884.

Letnik XII.

Kako se v nemških listih opisuje naša dežela.

I. Bohinj.

Prelepa kranjska dežela se takoj vsakteremu priljubi, ki ima priliko jo poznati in nekoliko časa v njej prebivati. Vnanja gospôda, ki pride službovat v našo deželo, se tukaj hitro privadi in se večidel prav nerada od tod preseljuje kam drugam. Celó ljudje, ki so našo deželo psovali kot „svinjsko deželo“, se prav dobro počutijo med nami in bi se morda prestrašili, ko bi morali zapustiti ta „Schweine-land“ in se podati v druge, in ko bi bilo morda tudi od nemške kulture čisto obilizane kraje. To pričajo tudi tuji gostje, ki se v čedalje obilnejšem številu v poletnem času zbirajo zlasti po naši prekrasni Gorenjski, in kar strmé nad lepimi kraji, ki jih vidijo, in med zdravim zrakom, ki ga tukaj uživajo. Ti tujci se pa tudi iz lastne skušnje prepričujejo, da naša dežela ni jama tolovajev in razbojnikov, kakor jo nekteri popisujejo, ampak da v njej prebiva miren in delaven rod, ki nikomur nič žalega ne stori in je vesel, da tudi tujá gospôda rada semkaj zahaja. Zato se pa tujci, ki so eno poletje prebili pri nas, drugo leto zopet radostno vračajo ter navadno še novih gostov pripeljejo seboj, tako, da se število tujih obiskovalcev od leta do leta množi.

Samo naši zagrizeni nasprotniki in domači odpadniki drugače ravnaajo. Jezi jih, da naša dežela tudi brez njih napreduje, in ker ji ne morejo drugače škodovati, jo črnijo po javnih listih, da bi tujce od nas odvrčali in vnanjemu svetu odvzeli priliko, se iz lastne skušnje prepričati, da slovenski narod ni tako divji in surov, kakor ga oni opisujejo. Nekdaj so samo v domačih, to je, avstrijskih časnikih take nesramnosti pisarili; zdaj jim to več ne zadostuje, zdaj so se spustili tudi v tuje dežele, zdaj tudi po vnanjih listih obrekujejo našo slovensko domovino, kakor da bi bila najbolj pusta in divja pod milim nebom in naši slovenski rojaki bolj grozoviti in strašni, kakor najlutejši divjaki afrikanski.

Eden takih zlobnih spisov nahaja se v slovečem in jako razširjenem listu „Kölnische Zeitung“ z dne 10. septembra t. l., ki nam je prišla v roke. Dotični članek je v marsikterem obziru tako pomenljiv, da ga svojim čitateljem podamo v slovenski prestavi, ker razodeva načrte in namene zagrizenih nasprotnikov naroda slovenskega. Ta spis ima naslov: „Z avstrijskih planin IV.“ ter se glasi:

„Za stolp globoko iz kamnite strmine v sredi Julijskih planin hrumi izvirek Savice — male Save*) pri temnem (finstern) Bohinjskem jezeru. Čista kakor steklo na izhodni strani zopet priteče iz jezera, se kot širok, plitev potok vije skoz tesno dolino, ki ima komaj prostor za njo in za ozko cesto, ter se na severno stran, pustivši Blejsko jezero pri Radoljici s tako imenovano korensko Savo, ki prihaja s strmega Mangarta in Jelovce, steka v veliko vodo, ki naposled pri Zemunu kot mogočna reka v Donovo spravlja vodo z najjužnejših nemških planin. Savica ob svojih bregovih seveda nič nemškega več ne vidi; ker zastonj boš v njeni dolini iskal „nemških“ krajev „Vellach, Neuming ali Wittnach“ (zares urgermanska imena za slovenske vasi Bela, Nomenj, Vitne!), o katerih pripovedujejo bežajoči popotniki prejšnjih let, namesto da bi omenjali malih slovenskih vasi. In tudi glavni kraj Bohinjske doline na Gorenjskem, Bistrica, ki je nekdanj slovela zavoljo svojih fužin, je slovo dala nemškemu jeziku in s tem, kakor se kaže, v obilni meri tudi svojemu blagostanju; ker le redko kdaj pride še kak tujec v te nekdanje jako obiskovane kraje, dovolj jim je kratko bivanje pri Blejskem jezeru.

Redko je na malem prostoru med dvema krajema na deželi tako silen razloček, kakor med Blejskim in Bohinjskim jezerom. Človeku, ki se od prvega napoti k drugemu, se skoraj dozdeva, kakor da bi se peljal z nebes v pekel. Pogled, ki se iz prva prosto razprostira po zelenih višavah, se komaj, ko človek dospé do kranjskega zgodovinskega hriba „Valvazor“ imenovanega, potisne v tesno, temno

*) Pisac jo dosledno imenuje „Sau“. Vredn.

Savično dolino; potem je čedalje neobljudnejši in pustejši, in k večem ti kaka žaga ali ogelnica naznanja, da tudi tukaj ljudje živé.

V Nomenju (to ime so v novjšem času srečno iz „Neuming“ izkovali) je za trenutek nekoliko prijaznejši; tudi Bistrica je kakor zelenica v puščavi — potem pa smo pri koncu. Bohinjsko jezero, okoli poldrugo (!) uro proti zahodu od Bistrice, je okoli in okoli obdano od mogočnega, črnega, čisto neobraščenega skalovja in le na južnem bregovju, kjer stoji romarska cerkvice sv. Duha, se kaže nekoliko ravnih travnikov. Borna ribčarska bajta stoji pri cesti, ki iz Bistrice drži k jezeru, in ako se izročimo slovenskemu vodniku, ki tujca, zlasti Nemca skoraj s černo jezo sprejme, da bi se čez jezero prepeljali k Savici, se nam skoraj dozdeva, kakor da bi se čez reko Stiks peljali v Krtovo deželo. Sivo-črno pred nami leži jezero; solčni žarki žereče pripekajo, nobena sapica hude vročine ne ohlazuje, ker od vseh strani strmi silno visoko gorovje, ki nobene gibanja ne spustijo v to samotno dolino. Divja romantika trdega skalovja je človeku v strah in grozo. In celó daleč sim od severa gledajoči vrh Triglava ima nekaj tako neizrekljivo strašnega v sebi, da je človek nekako vesel, kadar zopet zapusti temni kraj, čigar samota srce stiska, in kjer hudi pogledi (böser Blick) pičlih prebivalcev le še povekšujejo sovražnost narave.“

Ali ni to strašanski popis krasne Bohinjske doline, ki jo nepristranski popotniki, ki so že veliko sveta videli, prištevajo k najlepšim pogorskim krajem, kakoršnih še po naravni lepoti tolikanj sloveča Švica dosti nema? Ali ni to jako zlobno obrekovanje naših mirnih in pridnih Bohincev, ki nikomur nič žalega ne storé, in so s tujci prijazni in postrežljivi, kolikor le morejo? Kteri tujec, ki bi naš veličastni Bohinj sodil po tem lažnjivem spisu, bi si še upal tje, ko bi moral misliti, da pride med zgolj tolovaje in razbojnike in da more narediti svojo oporoko ali testament, preden se vzdigne na pot?

13.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.
(Dalje.)

Tako je Gašpar bil v parvi in je marljivo študiral. O Božiču pride h klobasari, daleč okoli poznani dijaški materi, nekega mizarja žena, zavoljo svojih hčeri se posvetovat. Njeni dve deklici ste bili tako ubogi na duhu, da ju niso hoteli v šoli imeti. Za učitelja je bilo to seveda prijetno, take otroke kar odpustiti, da mu ni bilo treba se žnjimi mučiti; mati pa vendar ne bi rada imela, da bi njeni otroci brez vse omike odrastli, kakor divjakl, zato je prišla h klobasari vprašat, ali ve za kakšnega dijaka, ki bi si hotel s podučevanjem njenih hčeric kos kruha prislužiti. Mati klobasarica je priporočila našega učnega Gašparja, in tako je on postal inštruktor ali domač učitelj.

Dragi čitatelj! ali si že kedaj jel tak kruh? Jaz sem ga dosti imel, pa kolikor se spominjam, ni ravno okusen in tečen tudi ne. Potrebni so zanj močni zobje in dober želodec in potrpežljivost večja od

oslove, kajti osel brsne, če preveč njegovo potrpežljivost mučiš, inštruktor pa tega nikoli ne sme, sicer bi moral šila in kopita pobrati in iti.

Prvo, kar je imel Gašpar od te službe, bil je uro hodá dolg pot, da je prišel do svojih učenk. Njegovi škornji bi znali pripovedovati, kako prijeten je bil ta hod. Drugo je bilo, da je imel s svojima učenkama, katerih ena je bila škiljasta, druga pa grbava, strašen križ in večkrat je sam seboj godrnjal nekaj o Nürnberskem trahtarju. Za vse to je imel samo hrano.

Z Gašparjem pa so bili vsi tako zadovoljni, da ga čez mesec dni vzamejo tudi na stanovanje, ter mu ni trebalo več tako daleč hoditi.

Pri mizarju je bila gostilna, in ker je hiša stala na samotni pri Vindavskem lesu, so se zlasti ob nedeljah raznovrstni ljudje ondi zbirali. Zato je vsako nedeljo minolo poprej polnoči, preden se je zadnja kupica izpraznila in zadnji prepir poravnal. To pač Gašparju ni bilo po volji, ker njegova postelja je bila široka klop, toraj je moral čakati, dokler niso vsi gostje odšli. Enkrat je sicer poskusil poprej pod odejo zlesti, pa pričujoči gostje se skregajo in začnejo tepsti, in Gašpar je moral iz hiše zbežati, da ni bil z drugimi tepen.

Lahko si tedaj misliš, da to ni prijetno življenje. Gašpar pa je vendar zdržal šest let in še zraven plačeval 30 rajškov šajna na leto. Njemu se je tedaj v tej beznici gotovo bolj dopadlo, kakor pri krojaču Klavžu.

V tem času so Gašparju ljubljani oče umrli. To ga je hudo zadelo, ker žnjimi je zgubil svojega največjega dobrotnika in pomočnika.

Dolgo se je za njimi jokal, dosti je za nje molil, in ko je šel od groba, v kterega so jih položili k večnemu pokoju, zdelo se mu je, da je tudi vse njegovo veselje v tem grobu pokopano. Kmalo potem še sestrin mož umrje, in ona se spet omoži, češ, da ni dobro človeku samemu biti. Novi svak pa ni bil Gašparju prijatelj, zlasti ne, kedar ga je za denar prosil. Vselej mu je rekel: „Če ti tvojo dedšino že zdaj izdajam, ko si še mladoleten, utegnil bi poznej, ko dorasteš, še enkrat vse zahtevati, zato ti rajši zdaj nič ne dam.“ To je svaku nek oskrbnik v uho vtaknil, ker Gašparja ni maral ter mu povsod noge podstavljal.

Zdaj si pač lahko žalostno stanje našega študenta predstaviš. Ni imel ne staršev, ne prijateljev, ne denarja, ne obleke in, čemur se ne boš mogel čuditi, tudi ne veliko veselja za študiranje. Od kod

Deželni zbor kranjski

prišel je danes 3. oktobra ob 1/10 dopoludne svojo sedmo sejo. Zapisnik zadnje seje se prebere in potrdi. Več došlih peticij se izroči raznim odsekom, potem pa g. deželni predsednik baron Winkler naznanja, da so cesar milostljivo sprejeli voščila deželnega zbora kranjskega k Njegovemu godu in zagotovilo vedne vdanosti in zvestobe, in da zboru telegrafično sporočajo svojo zahvalo. (Živio, Hoch!)

Gosp. Svetec potem v imenu gospodarskega odseka poroča o agrarnih razmerah na Kranjskem, in sicer 1. o dednem pravu na kmetih in kmetijskih domovih in 2. o pristojbinah. Dotično poročilo se glasi:

„Zastran dednega prava in kmetskih domov deželni zbor za zdaj še ne more nič vkreniti dotlej, dokler vladni načrt zakona za kmetska posestva srednje velikosti, ki ga je državna vlada v IX. sesiji predložila državnemu zboru, ne postane zakon. Še le tedaj bo deželnemu zboru mogoče v okviru, ki mu ga odkaže državni zakon, izdelati deželni zakon, s katerim bi se določila posestva, ktera bi spadala pod omenjeno dedno pravo in ktera bi se mogla vstanoviti za kmetske domove. Za zdaj pa ni drugega, ko željo izreči, da bi omenjeni načrt o dednem pravu kmalu postal državni zakon, in to tako, da bi se dala deželnim zborom prilika, na njega podlagi osnovati tudi kmetske domove, kar bi bilo mogoče, ako § 16 načrta tako ostane, kakor je predložen. Opiraje se na razloge, iz katerih je agrarna enketa se za omenjeno dedno pravo in za kmetske domove, katerim tudi upravni odsek pritrjuje, stavi ta naslednji predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Deželni zbor izrekuje, da je načrt državnega zakona o dednem pravu za kmetska posestva srednje velikosti kranjski deželi primeren. Deželnemu odboru se toraj naroča, da pošlje peticijo do vis. državnega zbora, da bi ta blagovolil še v tej sesiji skleniti omenjeni državni zakon po načrtu vis. c. kr. državne vlade, zlasti tudi § 16 tega načrta.

Gledé pristojb in je upravni odsek sklenil, od resolucije, ki jih je v tem oziru sklenila kmetijska enketa priporočati naslednji dve:

1. Preblag. g. deželni predsednik se prosi, naj on blagovoli posredovati pri finančnih uradih, ako treba pri vis. finančnem ministerstvu, da se bo odstotna pristojba od izročitev, ki se naredé med starši in otroci v življenji merila ravno tako, kakor od teh izročitev, kadar se zgodé zaradi smrti. Deželnemu odboru pa se nalaga, da izroči to prošnjo g. c. kr. deželnemu predsedniku.

2. Deželnemu odboru se nalaga, da pošlje peticijo do državnega zbora, da se v pristojbinski noveli sklenejo polajšila za kmetska posestva, in to:

- a) pri izročitvah med živimi enako, kakor pri onih zaradi smrti;
- b) da se štempeljske pristojbe za zneske, ki niso nad 50 gold., tudi v neprepirnih in zemljeknjižnih rečeh znižajo na 12 kr. od vlog in na 10 kr. od prilog in rubrik.“

bi pač naj prišlo veselje in moč za resno delo ubogemu Gašparju, ki se je moral noč in dan boriti s silo, pomanjkanjem in raznimi nadlogami, kakor s steklimi psi? Če se srce in glava vsak dan od no-rečih skrbi razburi, če prijazni žarki veselja in dobrodejna rosa neskrbnosti manjkajo, kako bi naj seme učenosti klilo in sad rodilo? Jaz si res ne morem več muke misliti, kakor če se človek, ki ne pozna nobene vesele ure, mora pečati z grškimi glagoli in matematičnimi formulami, ali če mora študent, kteremu ubožstvo skoz vsako luknjo luka, pesmi ali ode delati „o veselji“.

Takšni siromak je bil Gašpar. Glejte ga, kako gre po ulici. Stare oglodane hlače so mu že dolgo prekratke, in njegov za 1 gld. 50 kr. šajna kupljen frak na vseh kraji zakrpan mu je pretesen in prekratek. In v roki nese naš junak žalostne postave star cekar, kajti on ni bil le študent in inštruktor, ampak tudi postrošek, ter je nosil iz mesta vsak dan zemlje in žganje domov. In njegovi škornji? Kako klopočejo in spredaj gobec raztegujejo, kakor bi za krpe in podplate prosili.

Res žalostna podoba, ki nam jo predstavljaš ubogi Gašpar!

(Dalje prih.)

Prvi v splošnji obravnavi poprime besedo gosp. Dežman. Sklicevaje se na poročila gg. župnikov omenja žalostnega stanja kmečkih posestnikov, ki mislijo samo na žganje; to je v silnem nasprotju s srečo, katero so narodnjaki nekdanj obetal ljudstvu. Rekli so mu, da se bo blagostanje njegovo povzdignilo, ako narodni program zadobi veljavo (ugovarjanje na levi), ako se bo slovensko uradovalo (živahno ugovarjanje; Dežman: mislim, da sem pri stvari. Vošnjak: nikakor ne!) Dežman potem trdi, da je šlo prej veliko več živine v vnanje dežele, kakor sedaj (ni res! na levi). Iz Kranjske gré 50.000 ljudi v vnanje dežele živeža iskat (klici: Vsi Kočvarji!), treba je toraj ljudem dati priliko, da se izobražijo (klici, saj imajo v Kočevji celo gimnazijo). Pozneje pa Dežman omenja: Na tukajšnji srednji šoli je 600 učencev (klici 800), toraj 800 učencev, kam bomo z njimi, in koliko jih bo dobilo službo v javnem življenji? Ljudstvo le napreduje, ako je delavno in varčno; zato so v nekterih krajih ljudje imoviti in denarje devajo v hranilnico. V drugih krajih pa je tudi videti polno dvorišče puranov in kuretnine, ki ni za prodaj, ampak za boljše kmetu samemu. Tudi ljudje jako pijejo in sicer ne samo žganje, ampak tudi žlahtno Bahovo pijačo (vino). Dalje ljudje preveč na božje pota hodijo ter zgubljajo čas in trosijo denar, in se vlačijo od somenja do somenja. Tudi se med seboj skušajo, kje imajo več zvonove, razun tega pa jih obiskujejo še berači, in sicer tudi gosposki berači, ki za razne namene nabirajo. Nasproti temu imajo za občinske zadeve malo razuma, nihče skoraj ne mara župan biti. Iz tega je razvidno, da je treba zlasti gledé šolstva vkreniti na drugo pot in kmetu pripomoči k samostalnosti. — Gledé predlogov samih trdi Dežman, da so se jako površno obravnavali v deželnemu odboru. Tudi meni, da se bo kmetsko ljudstvo odločno vpiralo napravi kmetskih domov. Toži se, da je čedalje več kajž, pa veliko huji so oni, ki so zapravili svoje premoženje, in kajžarji dostikrat boljše skrbé za izrejo otrok, kakor kak vaški velikaš.

Za Dežmanom se oglasi dr. Vošnjak ter kaže, da se kmetskemu stanu povsod tudi na Nemškem slabo godi, kar Dežman lahko razvidi iz raznih knjig. Govornik se je prepical, da razmere na Kranjskem niso slabše, kakor na Nemškem, kar priča, da kmet že zaradi tega ni srečnejši in premožnejši, ako nemški zna (Dežman ugovarja). Kmetijstvo na Nemškem je silno razkosano, zato pa tudi hira še bolj ko pri nas. Dežman očita, da ne goji kulturne rastline. Pa to tirja premoženja, in ako eno leto take rastline ne obrodé, je škoda velika. Dalje s statističnimi številkami kaže, kako slabo je stanje kmetskega stanu v družih krajih in omenja zlasti Francoske in Italijanske, kjer so kmetje tako na slabem, da so naši kmetje pravi knezi proti njim. Kjer se zemljišča razkosujejo, hira kmetski stan; o tem tožijo na Štajarskem in tudi na Českem. Ako bo mogoče dedno pravo napraviti, po kterem se bodo kmetije cele izročale dedom, bo za kmetijski stan precej bolje. Nekteri tožijo, da bode to omejevalo lastninske pravice; pa to se zgodi tudi zdaj v marsikteri zadevi, lastnik ne sme posekati gojzda, mora dati svoje njive ali travnike za železnice in ceste itd. Sicer pa bo ljudem še ostajalo sveta, da bodo mogli z njim barantati; pridni kmetje bodo tudi pozneje imeli dovolj kredita, zapravljeni ga pa že zdaj nimajo. Konečno se govornik obrača proti Dežmanu, ki je zopet zajahal staro kljuso nemškutarije. Nekterim čisto slovenskim krajem, n. pr., Ljutomerskemu na Štajarskem, se dobro godi, nekterim nemškim pa ne. Žganja se pa ravno na Nemškem še več pije kakor pri nas, kar pričajo statistične številke, ki jih omenja gledé Berolina in nekterih nemških dežel. Tedaj razširjanje žganjepivstva z narodnostjo nima nobene zveze, in morda so ravno Kranjci v tem oziru še najbolj srečni. Pri nas ni še judov, da bi razširjali špirit, kakor n. pr. v Galiciji, kjer poškopé ob nedaljši cesti pred svojimi štacunami, da ga ljudje mimogredé zavohajo in za njim gredó, kakor muhe na med (veselost). Dežman je rekel, da je naša stranka kriva propada kmetskega stanu, on pa pravi, da je to zakrivila liberalna stranka s svojim liberalnim ravnanjem v kmetskih zadevah. Narodna stranka se je edina brigala za kmeta, ona je napravila šole, ona je osnovala društva, ona osnovala kmetijski poduk. Dežman toži o beračih; res jih je veliko, a na Nemškem jih je tudi veliko, toraj z narodnostjo berači nimajo nič opraviti. Konečno govornik oporeka,

da bi bila posvetovanja deželnega odbora o tej zadevi površna, in pravi, da po Dežmanovi misli bi bil moral Franklin, ko je rekel, da je treba narodu za blagostanje 1. delavnosti in 2. varčnosti, še pristaviti: 3. slovenskemu kmetu tudi znanje nemškega jezika (veselost). Tega ni rekel, tega tudi ni treba, pač pa meni govornik, da se bo zboljšalo blagostanje, ako se sprejmó in vresničijo nasveti odsekovi. (Dobro, dobro.)

G. Luckman očita narodni stranki, da Nemce sovraži; on bi rad pospeševal industrijo na Gorenjskem, pa odgovarja se mu od veljavnih mož: vse je lepo in dobro, voda močna, lega fužin prilična, toda na Kranjsko ne gremo. Toraj so ljudje sami krivi, da so razmere slabe.

G. Šuklje zavrača Dežmana zlasti gledé njegovih izrazov o našem šolstvu. Rekel je, da premalo skrbimo za šolstvo. To ni res; nazori njegovi in naši so nasprotni; on misli, da se mora v šoli učiti nemščina, mi pa trdimo, da se mora učiti logično misliti in si pridobiti za življenje potrebnih reči v materinem jeziku. Dežman se je tudi z logiko skregal; on tirja obširnejši poduk, pa graja obilno število učencev. Slovenski učenci bodo dobili svoje službe, sicer pa je treba misliti, da bo naša dežela imela pripravne moči tudi za druge dežele, omenja le Bosne. G. Luckmanu odgovarja, da ni narodna stranka kriva, ako je naša dežela drugod na slabem glasu, ampak lažnjiva poročila nemških listov. V dokaz omenja dopisa v „Kölnische Zeitung“, (o kterem govorimo v posebnem članku). Naj gospodje skrbé, da ne bodo taka poročila hodila med svet in tuji se ne bodo več branili k nam hoditi. Konečno obžaluje, da je Dežman, kakor je rekel, govoril v imenu velikih posestnikov, ker je naloga velikega posestva posredovati med strankami, on pa je porabil to priliko, da je brez vse potrebe nasprotovanje podkuril (dobro, dobro!)

Gosp. Dežman se silno razdražen vzdigne in z donečim glasom oporeka, da bi bil on v svojem govoru omenjal nemškega jezika. Dalje očita Šukljetu, da on kot zastopnik mest nima vzroka tako sovražno govoriti o nemškem jeziku.

Gosp. Šuklje mu odgovarja, da se on kot izobraženec jako zanima za nemški jezik, in da nikakor ne želi, da bi olikani Slovenci prezirali in zamenjali znanje nemškega jezika.

Kot zadnji govornik poprime besede poročevalec Svetec, ki jako temeljito odgovarja na očitanja Dežmanova in ga zlasti vdari s tem, da je nasprotni stranki pač malo mar za povzdigo blagostanja naše dežele, ker se je bralo, da je Dreo izstopil iz komisije za dolensko železnico, ker se hoče hranilnici malo na prste gledati (dobro, dobro!). Tudi gosp. Svetec omenja lažnjivih poročil Ljubljanskih dopisnikov o naši deželi v vnanje liste in priporoča očitanja pošiljati na pravo adresu (dobro, dobro!).

Splošnja obravnava se potem sklene, in gosp. deželni glavar naznanja, da se bode posebna obravnava nadaljevala v prihodnji seji; potem pa odgovori na interpelacijo gosp. Kersnika, deželni odbor ni mogel gledé glediščnih razmer poiskati vsega materijala, in da bo treba reč še v preiskavo izročiti izurjenemu pravdniku. Potem napové razne odsekov seje ter ob 1/4. uro zaradi Schneidovega pogreba sklene sejo in prihodnjo sejo napové za torek 7. okt. ob 10. uri dopoludne.

Deželni zbor štajarski.

Iz Gradca, 2. oktobra.

Nezaslišana razburjenost bila je včeraj med slovenskimi in konservativnimi poslanci. Rechbauer razžalil bil je konservativnega poslanca Bärenfeinda, očitajoč mu sumničevanje nasprotnikov. G. Bärenfeind je tirjal popravo zapisnika v tej zadevi, a deželni glavar mu ni pustil o tej stvari govoriti; od slovenskih poslancev pa je tirjal, da morajo strogo pri proračunskih številkah ostati in sploh ne smejo o ničemer govoriti, kakor o proračunu, in je vedno segal namreč g. Mihaelu Vošnjaku v besedo, ki je popravljal nesramne napade dr. Schmidererja na Slovence. Tudi ni imel deželni glavar ne besede za pokarjanje galerije, ki se je začela vsakokrat neznanjsko krohotati, kadar je g. Vošnjak le spregovoril.

Zoper tako postopanje deželnega glavarja vložili so včeraj konservativci pismo zavarovanje, „Verwahrung“, ktero so tudi njih zavezniki Slovenci,

ki so že bili pred odprtjem seje v zbornici jako radovoljno podpisali. Tudi Slovenci so mislili vložiti tako zavarovanje; pa ker ga niso bili v zadevajoči seji poprej naznanili, kakor opravični red zahteva, so bili to opustili in g. M. Vošnjak je stavil interpelacijo na deželne glavarje zaradi krčenja govorne svobode.

Rekel je v svoji interpelaciji, da ljudstvo zato svoje poslance v deželni zbor pošilja, da tam tudi njegove pritožbe in potrebe na razgovor spravijo, in zahteva od njih, da to tudi storijo; deželni poslanci pa da imajo pravico vsled § 19. deželnega reda, o teh pritožbah in potrebah v deželnem zboru tudi govoriti. Ljudstvo, ki neznanske svote za državne in deželne potrebe plačuje, ima pravico zahtevati, da se njegovi poslanci vsaj poslušajo. To pravico so dosedaj poslanci v deželnem zboru pri generalni debati o proračunu deželnih zavodov tudi vselej imeli in nobeden deželni glavar njim taiste do sedaj ni kratil itd.

Deželni glavar je svoje postopanje jako slabo in neresnično zagovarjal ter je skrbno ogibal o § 19. deželnega reda besedice črhiniti.

Včeraj v popoldanski seji je prišlo zopet do rabuke med g. M. Vošnjakom in deželnim glavarjem. Ko je začel g. Vošnjak pri poglavju „ljudska šola“ postopanje okrajnega šolskega nadzornika Ambrožiča kritikovati, mu je začel deželni glavar zopet vedno v besedo segati, in ko je omeniti hotel Ambrožičevo psovaje Slovencev v Brašlovčah, je glavar naravnost rekel, da ta aféra vendar nima ničesar s številkami šolskega proračuna opraviti. G. Vošnjak mu je odgovoril: gosp. deželni glavar, okrajni šolski nadzornik pripada gotovo k ljudski šoli in pri razpravljanju poglavja iz ljudske šole imamo gotovo pravice naše šole kakor tudi postopanje njihovih nadzornikov kritikovati. Mi smo, ki ljudske nadzornike plačujemo, če pa mislite, da smo le tukaj, da plačujemo — potem nimamo tukaj ničesar več opraviti in smo prisiljeni zbornico zapustiti. — Vsi slovenski poslanci so potem zbornico zapustili, razun barona Goedelna, ki je kot glavarjev namestnik moral v zbornici ostati.

V isti seji prispeval je baron Hackelsberg zahtevanja Slovencev kajim jajcam in kužnim mikrobam, ki se morajo koj steptati, zadušiti, vničiti, a Hackelsbergu deželni glavar ni v besedo segel.

Koj včeraj na večer so se začele poskušnje Slovence zopet v deželni zbor spraviti; s kakšnim uspehom, mi še ni znano. Govori se v poslaniških krogih, da je deželni glavar na 11. t. m. pred cesarja poklican. — Gospod deželni glavar morebiti misli, da bo po svojem postopanju zoper slovenske poslance škandale provzročil, kakoršni so se menda do zdaj le v Zagrebški zbornici nahajali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Notranje dežele.

Linški škof Rudigier, o katerem se je naš presvitli cesar sam nedavno v neki družini izrazil, da je ta mož izvrsten škof, jel je ves svoj vpliv na to obračati, da katoliško učečo se mladino pred liberalnim strupom obvaruje, ktere ga ji gorenje-avstrijski nad vse liberalni, t. j. popolnoma brezverski učitelji ponujajo in ga, skoraj bi rekli, nalašč vlivajo v mlada srca, da bi jih spravili na napačno pot lažiliberizma. Eden takih učiteljev je nek Rohrweck, ktere ga Linški škof sedaj že v drugič zaradi protiverskega poučevanja mladine na odgovor kliče. V svojem pisanju mu je ob enem zažugal, da ako se bo še dalje njegovemu pozivu odtegoval, mu bo cerkveno kazen naložil, Rohrweck pa ni sam tak, temveč je dobil v tem oziru že tovariša, ki je vsled svojega protiverskega postopanja nasproti otrokom tudi že škofovo pozornost na-se obrnil. Vodja ljudske šole v Riedu je tisti učitelj, ktere ga škof Rudigier toži pri c. kr. deželnem šolskem svetu zaradi zlorabe svoje oblasti v verskih vprašanjih. Kakor se kaže, ima se na Gorenje-Avstrijskem še hud boj cerkve proti brezverski šoli in njenim zaščitnikom biti.

Med avstrijsko in ogersko vlado pričele so se gledé *carinske in trgovinske zveze* med obema državama obravnave. Ogerska je taiste uradno spraznanjem pričela, ne želi li avstrijska vlada pri napravi nove carinske in trgovinske zveze, kakih sprememb ker se Ogrski več takih sprememb zdi neobhodno potrebnih.

Avstro-nemška zveza je jedro vse evropske politike gledé mednarodnega miru! Dokler bo ta merodajna, se po Evropi, zlasti pa po Avstriji, ne bodo rudečili bajonetis srčno krvijo njenih prebi-

valcev. Velika važnost te zveze povdarjala se je celó pri odprtju deželnega zbora ogerskega v prestolnem govoru, kjer je presvitli cesar sam rekel, da so razmere z Nemško državo kolikor mogoče srčne, z drugimi pa na vso moč prijateljske. Kaj hočemo več? Za leto dni smo zopet na konji, kajti prestolni govori smejo se smatrati za politično zrakomerje, ki nam kažejo, kolikor je to le mogoče natančno politično vreme, kakor ga je svoje dni volja Napoleona III. kazala na Novega leta dan nasproti posamičnim diplomatom častitovalec. Da v prestolnem govoru cesar ni posebej omenil Rusije, Italije itd., držav, ki so pri avstro-nemški zvezi tudi kolikor toliko prizadete, Rusija pa še celó tako rekoč tretja v zvezi, od kar so si bili diplomatje v Skiernievicah v roko segali, ima svoj vzrok v tem, da Avstrija s preglasnim povdarjanjem Ruskega prijateljstva ni hotela žaliti dobrega sporazumljenja z Angleži in Francozi, kar bi bilo pri poslednjih dveh narodih lahko sum obudilo, da se morda nekaj za hrbtom plete, kar bi bilo posebno Angležem nevarno. Saj smo že omenjali pri več priložnostih, da Angleži Ruse nekako pisano gledajo v Aziji, kjer se ruski orel vedno dalje in vedno bližje angleški volneni vreči pomika. Da bi Angleži toraj ne bili česa slutili ali pa celó s strastjo iskati jeli, kar ni, se je rajši vsak namiglejal na to opustil.

Vnanje države.

Kakor vse druge velevalisti, ktere so prizadete pri egiptovski državni komediji, je tudi *Italija* vložila svoj protest proti Nubarjevemu razpolaganju z egiptovskimi dohodki. Tisti laški protest se pa od družih tako loči, kakor obnašanje rovtarja memo mestnega človeka. Laški protest je mežast, mehek in, lahko rečemo le po imenu protest družega nič. Laška dobro ve, zakaj da se ni drugim velesilam enako krepko vprla Nubarjevemu gospodarstvu. Ponujala mu je, ni še dolgo tega, sklenitev trgovinske pogodbe z Egiptom, na ktero pa egiptovska vlada do sedaj še ničesar ni odgovorila. Ker bi pa sklenitev trgovinske pogodbe Laški na veliko korist bila, zato se neče Egiptu zameriti, kar je čisto naravno in umljivo. Sicer pa Italijo že poznamo, da povsod le na svojo korist gleda in če le mogoče svoj život tako zasuje, da če je tudi tepena vedno le družega, največkrat pa tistega samega boli, ki ji je koristil. Tudi tukaj se nadja Italija bogatega plačila za prizanesljivost, po kateri se njen ugovor mimo drugih odlikuje.

Vzrok izgrediv med *Kijevskimi visokosolci* ob poslednji petstoletnici, bil je med taiste od zunaj zatrosen. Hujski, kterih se dandanes nikjer ne manjka, našuntali so dijake, da so stavili rektorju pogoje, kakoršnih iz raznih vzrokov dovoliti ni mogel. Iz začetka bila je vdeležitev slavnosti brez izjeme vsem dijakom dovoljena, tudi so menda vsi dijaki vstopnice dobili, a hujski to videti, dali so po voglih proklamacije nabiti, da so vstopnice neveljavne. In to je bilo za mladino, kakor bi bil ogenj v streho vtaknil. Žal, da se takih ljudi nikjer ne manjka, kterim je red v državi gnjus, ki ga videti ne morejo. A le prečestokrat vajeni smo tužnim srcem gledati, kako raznovrstni hujski neskušeno mladino begajo.

Nemški Bismarek prav resno na to misli, kako bi *nemške naselbine* v zapadni Afriki prav do dobrega vtrdil in podprl. Ker ima med vsemi nemškimi mesti Hamburg največ v zapadni Afriki s trgovino opraviti, sklical je Bismarek nekaj najimnitnejih Hamburgskih trgovcev k sebi, da tudi njihovo mnenje zasliši, kako in kaj naj bi se ondi napravilo, da bi jim povoljno in na korist bilo. Pred vsem drugim napravila se bo v nemški državni banka, ki se bo na delnice ustanovila in taista bo afrikanske naselbine z denarji zakladala; kajti kakor povsod, je tudi v Afriki denar prva reč, okoli ktere se vse drugo giblje.

Francoski admiral *Courbet* pripravlja se na naskok Ke-Lunga, kjer misli kitajske vojake pregnati in se mesta in deželo ondi polastiti, ktero bo potem od vseh strani po višavah vtrdil in po trdnjavah francosko posadko nastavljal. Za ta-le drugi veliki čin admirala Courbeta namenjen je ta teden. Ako se mu posreči pridobitev Ke-Lunga, Francozi ne bodo več dalje silili, kajti imeli bodo v rokah mnogo večjo varščino, kakor pa je odškodnina, ktero sedaj zahtevajo od Kitajcev. Ke-Lung je namreč mesto in pristanišče na severnem robu otoka Formoze, kjer so posebno bogati premogovi rudniki, kjer se parniki vseh narodov zakladajo s premogom.

Iz *Tonkina* prišla poročila naštevajo nekaj junaških del francoskega generala Brierja, ki je ondi zapovedništvo prevzel namesto Millota. General Brier ima tam nekako podobno nalogo, kakor jo imajo naši vojaki po Bosni in Hercegovini, deželo namreč osnažiti roparjev in druge take nesnage, ktere po Tonkinu menda vse mrgoli. Ne le po suhem temveč tudi po morji se tolovaji od strani oglašajo. Generalu se je menda popolnoma posrečilo njih gnjezda vničiti in Tonkin bo prosto dihal tako dolgo dokler se mu z nova ne zaredé.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 3. oktobra. Ker ima odbor za zidanje cerkve Jezusovega Srea v Ljubljani to težavno

nalogo, da poplača dolg 40.000 goldinarjev, in ker tej cerkvi še marsikaj potrebnega manjka, zlasti zvonov, se je z dovoljenjem c. kr. deželne vlade od 10. septembra 1884, št. 8635, tukaj ustanovilo, kakor je bilo v „Slovenca“ že omenjeno, posebno društvo za napravo zvonov za novo cerkev. Družbenik je lahko vsak, kteri v ta namen dá najmanj pet goldinarjev ali na enkrat ali pa v desetih mesecih, dobrotnik pa, kteri kar in kadarkoli kaj podari v ta namen. Družbeniku in dobrotniku, ki najmanj pet goldinarjev za napravo zvonov podari, se izroči sprejemnica ali društveni list, ki naj se po njegovi smrti pošlje predstojništvu nove cerkve, ki bo preskrbelo navadno trikratno zvonjenje z vsimi zvonovi za ranjcega.

Ker imajo zvonovi še pred adventom v zvoniku zapeti, in se bo že tadaj zvonarju polovica stroškov po pogodbi plačala, so s tem vsi domoljubi in prijatelji lepega zvonjenja priljudno povabljeni, imenovanemu društvu kot družbeniki ali kot dobrotniki pristopiti.

Sprejemati sme vsak odbornik: Kanonik A. Zamejic, mizar in hišni posestnik J. Regali, magistratni uradnik A. Erzín, mizar J. Dogan, in hišni posestniki: J. Bahovec, G. Jemec, J. Kopač in V. Plehan.

Domače novice.

(*Soareja*) bo 7. t. m. zvečer ob 8½. uri pri g. deželnemu predsedniku baronu Winklerju, ki je k njej povabil tudi gg. deželne poslance.

(*Volilci Idrijski svojemu poslancu.*) Včeraj sta došla iz Idrije v Ljubljano gospoda Treven in Lapajne, da se v imenu Idrijskega mesta vdeležita pogreba Schneidovega, na čigar rakvo sta že včeraj položila krasen venec, ter se potem poklonila tudi vdovi ranjkega, da ji izrečeta sočutje Idrijskih prebivalcev nad neizmerno zgubo. Nedavno priobčeni govor ranjkega viteza Schneida o tarifih južne železnice je tako veselo odmeval med njegovimi Idrijskimi volilci, da so mu hoteli v posebni adresi izreči svojo zahvalo za krepke besede, ki jih je govoril v deželnem zboru na korist dežele Kranjske in svoje zaupanje. Adresa bila je dovršena in se je imela pošiljati po mestu istega dne, ko je preblagi gospod tako nenadoma zapustil ta svet. Ranjkemu v čast in vedni spomin priobčimo to adresno, ki mu žalibog ni ni več prišla v roke, in ki se glasi:

„Vaše blagorodje,
občno spoštovani gospod vitez!

Veliko veselja je tukaj vzbudila že Vaša v tretji seji deželnega zbora stavljena interpelacija o „voznih tarifih“; a Vaš krepki, vtemeljevalni govor v četrti seji iznenadil nas je, ker Ste nam dokazali kako temeljito poznate korist naše ljube, od vsih strani zatirane domovine.

Blagovolite toraj sprejeti najprisrčnejšo zahvalo od Vaših volilcev, ki so ponosni na svojega poslanca, ki jih tako možato, občno koristno zastopa v deželnem zboru Kranjskem.“

(*Mrtvaški spreved*) deželnega poslanca viteza Schneida-Teuenfeldskega je bil sijajen, kakoršen se vzornemu poslancu spodobi. Otvorila ga je črna zastava pogrebne družbe s pogrebnimi služabniki, ki so vence nosili. Za temi prišli so služabniki deželnih stanov s svečami, za njimi trojica „Sokolske“ deputacije z vencem. Za „Sokolsko“ deputacijo majala se je zastava čitalničnih pevcev ljubljanskih, kteri so blagemu ranjkemu v zboru zapeli dve prekrasni pesmi pod osobnim vodstvom kapelnika g. Valente. Za pevci šli so č. oo. frančiškani s križem, za temi pa 8 bogoslovcev, „miserere“ pevajoč. Za pevci pomikal se je voz s farno duhovščino Šentjakobsko in je mrtvaške obrede opravljal preč. g. župnik Rozman. Za duhovščino peljala se je krasna krsta z pozemskimi ostanki viteza Schneida, olepšana z venci in trakovi. Vpreženih je bilo 6 vrancev.

Za krsto šli so žalujoči sorodniki, kterim se je pridružila dolga vrsta pogrebcev. Imena vseh naštetih bila bi predrznost, kajti preveč jih je bilo. Omeniti pa pač smemo, da so se ga vdeležili vsi deželni poslanci brez razločka narodnosti, deželna vlada, vsi načelniki uradov, profesorji, deželna sodnija, mestni magistrat in mestni odbor, trgovinska zbornica, deputacije iz dežele, mnogobrojno število uradnikov, zastopniki slovenskega in nemškega časnišva in silno zdatno število meščanov iz vseh stanov. Gospá je

bilo manj, kakor pa smo pričakovali, toda kar jih je bilo, so vse, da lahko rečejo: „Me smo me“; kajti iz najbolj odličnih slovenskih družin so bile. Ulice, koder se je spreved pomikal, so bile gosto natlačene radovednih gledalcev, mestni redarji so bili v paradi, in so izgledno za red skrbeli.

Krasnih vencev s prekrasnimi trakovi položili so sorodniki, prijatelji in znanci ranjcemu vitezu Schneidu silno veliko na prezgodnjo krsto. Trakovi so bili črni, beli, trobojno narodni in oni mesta Ljubljanskega pa zeleno-bel. Viseli so v sledečem sporedu od vhoda proti krsti, ob kateri je petdeset sveč gorelo. 1. „Slovenski štajarski poslanci pravičnemu Nemcu“. 2. „Kamnik blagemu someščanu“. 3. „Ljubljanski Sokol poštenemu zastopniku Slovencev“. 4. „Narodni poslanci uzornemu tovarišu“. 5. „Slovenski Gospodar“ v Mariboru vladnemu svetniku vitezu Schneidu“. 6. „Deželni zbor kranjski svojemu nepozabljivemu udu“. 7. „Mesto Idrija svojemu vrlému in častitemu zastopniku“. 8. „Ljubljana svojemu bivšemu poslancu“. 9. „Rodovina Kersnikova“. 10. „Prvi Narodni Dom svojemu dobrotniku, Čitalnica v Rudolfovem“. 11. „Dem verehrten Freude der Landespräsident“. 12. Mestna garda novomeška svojemu članu“. 13. (ob krsti) „Die tieftrauernden Söhne Josef und Albin“. 14. „Dem unvergesslichen inigstgeliebten Gatten“. 15. „Dem unvergesslichen Sohne, Dem unvergesslichen Bruder und Schwager“. 16. „Dem geliebten Schwager, dem unvergesslichen Schwager“. 17. „Nepozabljivemu prijatelju rodbina Bleiweis-Trsteniška“. 18. „Dr. Vošnjak in V. Pfeifer vselej zvestemu prijatelju“. — Tako časti in spremi narod slovenski poštenega in prijaznega mu Nemca, ki v naši deželi živeč, naše običaje in svete nam navade z nami vred spoštuje in se z nami vred za taiste nevstrašeno bori. Večen spomin blagemu Schneidu. R. I. P.

(Prijeti so) v Nabrežini na kolodvoru šolskega slugo Jožefa Zorna, ki jo je hotel iz Kopra z blizo 1500 goldinarji iznejeverjenega denarja — učiteljsko plačo — pobrisati. Imel je s saboj svojo priležnico in njeno 11letno hčerko in se je ravno v restavraciji hotel za daljno pot nekoliko okrepčati, kar ga nek Tržačan, ki je o defraudaciji vedel, spozna in po ondašnje orožnike pošlje. Prijeli so ga. Imel je še 1157 goldinarjev denarja pri sebi, kterege so mu, seveda takoj vzeli, njega pa so oddali deželni sodnji v Trst.

(Srečna Istra!) „Ed.“ piše: Poleg Buj v Istri je majhna vas, Bric se zove, tam se je vgnjezdila neka diphteritis najhujše baže; ljudje umirajo kakor muhe; cele rodbine so izumrle in po kratki dobi je ostalo le še polovica prebivalcev na življenji. — Pri vsem tem pa tja ni nobenega zdravnika, nobene pomoči. To so res isterske razmere.

Razne reči.

— Telegrami iz Rima poročajo, da kolera stalno pojema po Napolji, Speziji in Genovi. Kardinal in nadškof Rimski obiskuje bolnike. Po civilnih bolnišnicah mu niso dovolili vstopa do 29. sept. Na ta dan se mu je pa taisti dovolil v vojaško bolnišnico in sedaj mu menda vsled tega tudi po civilnih ne bodo branili. Vlada zahteva, da bi se v Rimu napravil nov in velik odvodni kanal, in sicer še prej nego bi se otvorila Vatikanska bolnišnica za na kolero bolnih.

— Venec za na grob Pija IX. Na Moravskem so nabrali 110 gl. 50 kr. za venec, kterege bodo položili na grob velikega Pija IX. Na belem svilnatem traku, ki bo stal 40 goldinarjev, bo napis: „Pija IX. hvaležna Moravska — Pio IX. Grata Moravia.“ 69 gold. bo pa stal srebern venec, kterege bo v Rimu bivač Čeh preskrbel. Enak venec so položili lansko leto na Pijev grob Porenski Nemci.

— Sam si je naredil rakev. V Habrovanju na Moravskem je umrl pretečeni mesec mizarski mojster vsled jetike. V svesti, da ga ne reši več narurne sredstvo nemile smrti, stesal si je sam nekoliko ur pred smrtjo rakev, v katero so ga položili.

— „Shakespeare z ozirom na katoliško vero“, zove se knjiga, ktero je spisal dr. J. M. Reich in je izšla v Majncu. Pisatelj dokazuje iz spisov najslavnejšega dramatika, posebno pa iz njegovih opisov cerkvenih oseb (mnihov ali nun) cerkvenih dogem, obredov in ustanov, da Shakespeare ni bil protestantovski fanatik ali prijatelj zmešnjav, ki so se začela na Angleškem za časa Henrika VIII., ampak da je bil zvest sin katoliške cerkve. Pisatelj pravi, ko bi bil slavn pesnik protestant, bilo bi nemogoče posebno v tadanji fanatični dobi, da bi tako lepo in s tako pieteto pisal o katoliški cerkvi. Čitalatelj Reichovega dela mora o vprašanji ali je bil slav-

ljeni sin Albiona protestant ali katolik, z vso odločnostjo pritrđiti premišljenim besedam Chateaubriandovim: „Shakespeare s'il était quelque chose, était catholique.“

— Zapravljivost. Kako angleški bogatini denar v vodo mečejo, namesto, da bi se usmili gladi umirajočih revežev, katerih je na Angleškem ne malo, kažejo te-le potrate: Za obleko mladih deklic se izdā na leto 5000 gl. Cvetje, kar ga porabijo pri kaki večji veselici ali pojedini, stane 20.000 gold. Neki angleški bogatin potrebuje vsak dan samo za kađenje 50 gold.

— Tovarna za zobe. Ker so prišli ponarejeni zobje zadnji čas tako v navado, jele so se že tovarne staviti za njihovo izdelovanje. V zedinjenih državah severne Amerike je že 12 tacihi tovarn, v katerih se naredi na leto 10 milijonov zob.

— Za spominek umorjenega ruskega cara Aleksandra II. nabrali so samo v Petrogradu 106.371 rubljev.

— Najnovejša moda, pravijo da je ta, da po sobah na stenah ni nič več podob. Ne te in ne one vrste. Mogoče; svet se vedno vrti in meša. Kakor so po nekterih javnih, še več pa po privatnih prostorih podobe v zlatih okvirjih nespodobne, dostikrat ta ali oni stan naravnost žaljive, ker ga smešijo, dostikrat pa tudi naravnost protinravne, bi res ne bilo nobene škode, da se take spake umaknejo in spoti spravijo. Lepa in dostojna podoba pa vedno še oko razveseljuje.

Telegrami.

Napolj, 2. oktobra. Profesor Naumann iz Ogerskega prišel je semkaj na vladno povelje kolero študirat. Bolnikov imamo 133, mrličev pa 82 za kolero.

Genova, 2. oktobra. Danes 45 bolnih in 19 mrličev za kolero.

Pariz, 2. oktobra. Anarhisti oglasili so se v Cyrilenoble z dinamitom. Vsled tega so prebivalci silno prestrašeni.

Washington, 2. oktobra. Mednarodna konferenca, ki bo določila prvi meridijan za vse kraje in narode merodajen, pričela se je danes tukaj. Zastopniki sošli so se iz 22. dežela.

Tuji.

1. oktobra.

Pri **Matič**: Jospina Maurer, zasebnica, s hčerjo, z Dunaja. — Nikolaj Schweritz, trgovec, z Dunaja. — Pavel Pülpach, e. k. poročnik, iz Radgone. — F. Dobner, pl. Dobenau, e. k. poročnik, iz Strassa. — K. Moline, zasebnik, iz Tržiča.

Pri **Stonu**: Leon Stein, trgovec, z Dunaja. — K. Kenda, A. C. Kotti, trgovec, iz Trsta. — Adolf Töpfer, trgovec, iz Linca. — Kar Gressel, e. k. častnik, s soprogo, iz Banjaluke. — Štef. Mesikoš, župan, s sinom, iz Sela.

Pri **Tavčarji**: Evgen Köhler, trgovec, iz Draždan. — Jovana Kosmeier, zasebnica, iz Budapešte. — Vitez Albori, zasebnik, iz Trsta. — Celestin Ploa, zasebnik, iz Valdobbiadona. — Robert Franz, zasebnik.

Pri **Bavarskem dvoru**: M. pl. Loos, e. k. nadporočnik, iz Prage. — Bahna in Kirschmaier, e. k. poročnika, z Dunaja. — Moosbrunner, Krašnik, Doležal in Kraut, vojaki, z Dunaja. — Anton Fazzini, trgovec, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: B. Baltesar, trg. pot., z Dunaja. — Mirosl. Gerathwohl, e. k. stotnik, iz Trsta. — Franc Arhar, s soprogo, iz Škofje Loke.

Pri **Avstrijskem caru**: C. pl. Knapitsch, s sinom, iz Rabensteina. — Amalija Wurnitzer, grajščakinja.

Umrli so:

30. sept. Berta Miklave, diurnistova hči, 6 let, Hilšerjeve ulice št. 10, davica. — Jožef Schneid, plem. Treuenfeld, e. k. deželne vlade svetnik, 44 let, sv. Jakopa trg št. 2, vsled krvavenja pljuč.

1. okt. Franc Jevnikar, kajžarjev sin, 23 let, Ulice na grad št. 12, kron. pljučna tuberkuloza. — Anton Gerhardt, vpok. učitelj, 87 let, Sv. Petra cesta št. 42, oslabiljenje moči. — Jožef Pavšler, stolni korar, 77 let, Pred Škofijo št. 18, vsled otrpnjenja udov.

2. okt. Ana Hribar, šivilja, 21 let, Kladezne ulice št. 19, jetika.

V bolnišnici:

30. sept. Martin Sušnik, dninar, 65 let, po naključni poškodbi.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 53 gl., Rio 48, St. Domingo 56, Portorico 86, Cejlon 74—120, biserna 96, Java 63, Mokka 94—105.

Sladkor po 18.25—27.50 gl. Dišave: poper 88 gl., žbice 62—64.

Južno sadje: dateljni 30, fige iz Kalamate 20, iz Smirne 18, rozine 8, pomoranče 3, limone 3.50 za vsak zaboj, rožiči 7, mandeljni 76.

Olje: laško 45—84 gl., albansko 44—46, dalmatinsko 44, angleško 35.50, petrolej 9.75.

Kože: juhtovina 260, podplatje 125—160, letnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 60, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 118, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 48.

Ježice po 11—27 gl.

Mast: maslo 98—104, angleška 56, ogerska 61, špeh 57.

Žito: pšenica ruska 7.75—8.25, laška 9.25, koruza 5.75, rž 7.25, oves 7, fižol 9—11, grah 13—15, riž laški 18.75, indijski 11.50—goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 95	kr.
Sreberna	81	95
4% avstr. zlata renta, davka prosta	102	90
Papirna renta, davka prosta	95	90
Akcije avstr.-ogerske banke	857	—
Kreditne akcije	288	30
London	121	70
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	77
Francoški napoleond.	9	66
Nemške marke	59	70

Od 2. oktobra.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 50	kr.
4%	92	30
„ papirna renta 5%	88	95
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 105	—
Länderbanke	102	—
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	555	—
„ državne železnice	304	20
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	211	75
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	25
4% „ „ 1860	500	134
Državne srečke iz l. 1864	100	172
4% „ „ 1864	50	171
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	75
„ Ferdinandove sev.	105	50
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104	50

Zahvala.

Vsem onim, ki so povodom nenadne smrti in pri pogrebu nepozabljivega, nam prerano in nepričakovano umrlega gospoda

Josipa viteza Schneid-Treuenfelda

izražali svoje sožalje, zlasti zastopnikom visoke vlade, članom visocega deželnega zbora, društvom in korporacijam, dalje darovalcem vencev in gospodom pevecem Ljubljanske Čitalnice za njihovo ganljivo nagrobno petje, iz dna svojega srca izrekajo globoko čutečo, najiskrenejšo zahvalo

žalujoči ostali.

V zalogi Franjo Kirehheima v Maineu je izšla knjiga, ktera se dobi v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani**

Exempelbuch für Priester und Volk.

Von Leopold Kist.

II. Band (Schluss).

Kleidertracht — Zufriedenheit.

Cena 2 gl. 52 kr., po pošti 10 kr. več.

Prvi, v aprilu t. l. izišli zvezek velja ravno toliko.

Ta alfabetično vrejena izgledna knjiga je zbirka prilik iz verozanstva, dogmatike in morale, dalje iz zgodovine cerkvene, državne in družbinskega življenja. Duhovnikom ponuja ta praktična knjiga za pridige in podučevanje v vprašanih in odgovorih mnogo raznovrstnega gradiva, zatoraj bo gotovo dobro došla zlasti gg. duhovnikom.

Politura za mobilije,

ktere se lahko vsakdo posluži, da si zlika svoje stare mobilije, ki se že po prvem likanju svetijo kakor nove. Cena za vsako steklenico 1 gl. 20 kr. proti poštnem povzetju razposilja

L. Epstein, Wien, IV., Getreidemarkt 17.

Jurjev koledar

za leto 1885

bode izdalo

vredništvo „Jurja s pušo“.

Obsegal bode do 200 strani z ilustriranimi humoreskami, šaljivim berilom in inserati od zadej, kteri se bodo po nizki cenili računali za celo ali pol strani. Izšel bode prve dni decembra t. l., cena mu bode samo 50 kr. Naročnina naj se pošilja vredništvu „Jurja s pušo“ v Trst. (3)

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.